

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

NATAŠA MAKOVŠEK

Analiza radijskih besedil

Pravorečna analiza na primeru Radia Slovenija, Radia Center in Radia Velenje

Diplomsko delo

Mentor: doc. dr. Hotimir Tivadar

Univerzitetni študijski program
prve stopnje: Slovenistika

Ljubljana, 2012

ZAHVALA

Zahvaljujem se vsem, ki so mi stali ob strani in me podpirali pri vseh letih dodiplomskega študija. Velika hvala vsem prijateljem, sošolcem in sošolkam ter seveda družini, kratka vsem tistim, ki so mi pomagali in me spodbujali tudi takrat, ko je bilo najtežje. Posebna zahvala gre mojemu mentorju, doc. dr. Hotimirju Tivadarju za vso pomoč in podporo pri pisanju in dokončanju diplomske naloge.

IZVLEČEK

Radio je medij, s katerim poslušalci tkemo najbolj intimne vezi, saj nas spremlja na vsakem koraku. Čeprav ni vsiljiv medij, se njegova sporočila vtiskujejo v posameznikovo podzavest. Tudi v današnjih časih je radio v Sloveniji zelo razširjen medij. Velja za množično občilo in kot tak uporablja jezik, ki nam omogoča, da nadzorujemo in smo nadzorovani. Danes imamo v Sloveniji 97 radijskih programov (toliko jih je vpisanih v APEK – agencijo za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije). Največje število zajema komercialne radijske postaje brez posebnega statusa (74 radijskih postaj oz. 77 %). Diplomaska naloga je usmerjena k analizi posamezne radijske postaje, pri čemer se še posebej osredotočam na funkcije besedil posamezne radijske postaje, kakšni so temeljni cilji radijskih postaj, kakšen je njihov želeni učinek na poslušalce. Medijski jezik ima danes drugačno vlogo, kot jo je imel v preteklosti. Postaja vse bolj zgoščen in jedrnat, v ospredju pa je glasba, jezik je le še dodatek. S pomočjo pravorečne analize informativnega programa treh različnih radijskih postaj, sem skušala ugotoviti vlogo in položaj jezika v današnjem medijskem prostoru.

Ključne besede: radio, radijska postaja, pravorečna analiza, informativna oddaja, naglaševanje, raba fonema /v/.

ABSTRACT

Radio is a medium with which listeners weave the most intimate of ties, as it accompanies us at every step of our lives. Although it is not an intrusive medium, its messages are impressed on one's subconscious mind. Even today, radio is a very widespread medium in Slovenia. It is considered to be a mass medium and, as such, uses language which enables us to monitor and be monitored. Today, there are 97 radio stations in Slovenia (according to the records of APEK — the Post and Electronic Communications Agency of the Republic of Slovenia). Most of them are commercial radio stations with no special status (74 or 77% of all radio stations). This thesis provides an analysis of the radio stations, with special focus on the functions of the texts of individual radio stations, the fundamental goals of the radio stations and their desired effect on listeners. Nowadays, media language has a different role than it had in the past. It is becoming increasingly compact and concise, with music at the forefront and language only as a supplement. Through the discourse analysis of the news programmes of three different radio stations, I attempted to ascertain the role and function of language in the media landscape of today.

Keywords: radio, radio station, discourse analysis, news programme, pronunciation, use of the phoneme /v/.

KAZALO VSEBINE

1. UVOD	1
2. VRSTE RADIJSKIH POSTAJ	2
2.1 PROGRAMSKE SCHEME RADIJSKIH POSTAJ	3
3. METODA IN POTEK DELA	5
4. GRADIVO	6
4.1 Radio Slovenija prvi program.....	6
4.2 Radio Center	9
4.3 Radio Velenje	9
5. PREDSTAVITEV REZULTATOV SLUŠNE ANALIZE	11
5.1 PREDSTAVITEV REZULTATOV SLUŠNE ANALIZE NA RADIU SLOVENIJA..	11
5.1.1 Predstavitev analizirane informativne oddaje na Radiu Slovenija.....	11
5.1.2 Pravorečna analiza informativne oddaje Dogodki in odmevi.....	11
5.2 PREDSTAVITEV REZULTATOV SLUŠNE ANALIZE NA RADIU CENTER.....	14
5.2.1 Predstavitev analizirane informativne oddaje na Radiu Center	14
5.2.2 Pravorečna analiza informativne oddaje Slovenija danes.....	14
5.3 PREDSTAVITEV REZULTATOV SLUŠNE ANALIZE NA RADIU VELENJE	16
5.3.1 Predstavitev analizirane informativne oddaje na Radiu Velenje	16
5.3.2 Pravorečna analiza poročil na Radiu Velenje	17
5.4 PRIMERJAVA PRAVOREČNE ANALIZE POSAMEZNIH RADIJSKIH POSTAJ MED SEBOJ.....	19
6. ZAKLJUČEK.....	21
7. VIRI IN LITERATURA	23
7.1 VIRI.....	23
7.2 LITERATURA	24

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Prikaz razvrstitve radijskih programov v Sloveniji glede na register Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenija	2
Graf2: Napačna raba fonema /v/ – Dogodki in odmevi	13
Graf3: Napačna raba fonema /v/ – Slovenija danes	15
Graf4: Napačna raba fonema /v/ – Radio Velenje	18

KAZALO SLIK

Slika 1: Shematski prikaz možnega razvoja radijskih programov	5

KAZALO TABEL

Tabela 1: Primerjava programske sheme Radia Slovenija in Radia Center, dne 31. 8. 2012, od 10. – 20. ure.	8
Tabela 2: Programska shema Radia Velenje, 31.8.2012, od 6.30 do 9.35 ure.....	10
Tabela 3: Prikaz rezultatov analize napačnih naglaševanj v oddaji Dogodki in odmevi	12
Tabela 4: Analiza napačne rabe fonema v v oddaji Dogodki in odmevi	12
Tabela 5: Prikaz rezultatov analize napačnih naglaševanj v oddaji Slovenija danes	15
Tabela 6: Analiza napačne rabe fonema /v/ v oddaji Slovenija danes	15
Tabela 7: Prikaz rezultatov analize napačnih naglaševanj v oddaji Slovenija danes	17
Tabela 8: Analiza napačne rabe fonema /v/ v poročilih na Radiu Velenje	18

1. UVOD

Radio je medij, ki je od množično razširjenih časopisov mlajši tri stoletja. Je medij, s katerim poslušalci tkemo najbolj intimne vezi, saj nas spremlja na vsakem koraku – ko se peljemo v avtu ali na avtobusu, ko vstopimo v trgovino ... Radio v svojem bistvu sicer ni vsiljiv medij, se pa njegova sporočila vtiskujejo v posameznikovo podzavest. Pomemben je tudi zato, ker je branje zahtevnejši duševni proces kakor poslušanje. Poslušajo lahko npr. tudi slepi ali nepismeni.

Radio je tudi v današnjih časih zelo razširjen medij v Sloveniji. Mediana – pomlad 96 je naštel kar 47 medijskih enot, ki jih sestavljajo komercialne postaje (Radio City ...), lokalne in regionalne (Murski val, Radio Celje ...), nacionalne (Radio Koper ...) ter študentske postaje (MARŠ ...).

Radio velja za množično občilo (Zakon o medijih) in kot tak uporablja jezik, ki nam omogoča, da nadzorujemo in smo nadzorovani. Jezik se ves čas spreminja, je živ organizem, ki se razvija in prilagaja govorcem. Švicarski jezikoslovec F. de Saussure je uvedel pomembno razliko med jezikom kot simbolnim sistemom (*la langue*) in jezikom kot živim govorom (*la parole*). Izhajal je iz dejstva, da je jezik sklop pravil, je abstrakten sistem, ki velja v neki skupnosti z namenom sporazumevanja. Po drugi strani pa govor ni sistemski, ampak je konkreten in individualen, zaradi česar ga ne moremo v celoti zajeti v sistem. Govor je dan vsakemu posamezniku, jezika pa se moramo naučiti, je socialna institucija, kodificiran in družbeno utrjen način govora (Ule 2005: 131).

Ker je imel radio pomembno vlogo pri širjenju in oblikovanju slovenskega jezika med ljudmi, me bo kot bodočo slovenistko, pa tudi kot pedagoginjo in andragoginjo, v diplomski nalogi zanimalo predvsem, kakšen govor uporabljajo radijski govorniki na posamezni radijski postaji ter od česa je to odvisno – vrsta programa, vrsta radijske postaje, razlika med brani in nebranim besedilom, funkcija, ki jo opravlja ... Menim, da obravnavana tema zaradi samega obsega in osredotočenosti ne le na jezik kot na slovnično prvino, temveč tudi na jezik kot socialno institucijo, kot sredstvo komunikacije v posamezni družbi in sredstvo, s katerim lahko medij v veliki meri vpliva na obnašanje in odzivanje ljudi v družbi, ni zanimiva samo za sloveniste, ampak v širšem spektru tudi za vse pedagoške delavce, sociologe, skratka za vse, ki se ukvarjajo s proučevanjem delovanja človeškega faktorja v današnji družbi. Osrednji del diplomske naloge pa bo posvečen slušni analizi informativnega programa posamezne radijske postaje, s poudarkom na ugotovitvah, kako in v kakšni meri izreka na posamezni radijski

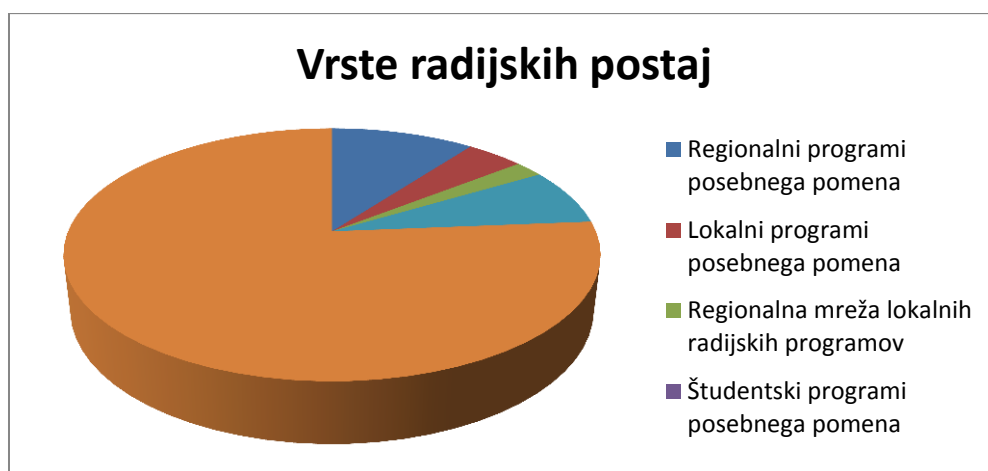
postaji odstopa od trenutne pravorečne norme. Pri analizi se bom oprla predvsem na slovnico in pravopis trenutno vodilnega jezikoslovca Toporišiča. Analizirala bom govor na treh radijskih postajah različnih snopov – govor na nacionalni (Radio Slovenija), komercialni (Radio Center) ter na nekomercialni (Radio Velenje) radijski postaji.

2. VRSTE RADIJSKIH POSTAJ

V Sloveniji obstajajo različne radijske postaje. Bistvena razlika med njimi je vir financiranja. Radio kot medij se je v zadnjih desetletjih močno spremenil. Tako v zadnjem času radijski medijski prostor preplavlja precejšnje število komercialnih radijskih postaj. Značilnost komercialnih radijskih postaj je, da stremijo k čistemu dobičku. Do dobička si prizadevajo priti s čim bolj všečno govorno in glasbeno vsebino, ki je blizu čim širšemu krogu poslušalcev. Za razliko od le-teh morajo nekomercialne radijske postaje 30-odstotni delež govornega programa ustvariti same, pri čemer gre za kulturne, športne, gospodarske, verske, izobraževalne vsebine, vsebine za (naj)mlajše in (naj)starejše, posebne etnične skupine ... (Gošte 2012: 7 - 8).

Danes imamo v Sloveniji 97 radijskih programov (toliko jih je vpisanih v APEK – agencijo za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije). Največje število zajema komercialne radijske postaje brez posebnega statusa (74 radijskih postaj oz. 77 %).

Razvrstitev radijskih postaj v Sloveniji:¹

Graf 1: Prikaz razvrstitve radijskih programov v Sloveniji glede na register Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenija

¹ Razvrstitev radijskih postaj, vpisanih v register Agencije za pošto in elektronske komunikacije Republike Slovenije. Dostopno na: http://www.apek.si/sl/ra_in_tv_frekvence_register?program=-1%3E (10. 8. 2012)

- 1) Regionalni program posebnega pomena (10 oz. 10 %) – pokriva tista področja, na katerih živi 10 – 50 % prebivalcev RS in ima najmanj 30 % lastnih programskih regionalnih vsebin med 6. in 20. uro. Sofinancira ga država.
- 2) Lokalni program posebnega pomena (4 oz. 4 %) – pokriva področja, na katerih živi največ 10 % prebivalcev RS in ima najmanj 20 % lastnih programskih lokalnih vsebin med 6. in 20. uro. Sofinancira ga država. V to skupino spada tudi Radio Velenje, ki je predmet raziskave diplomske naloge.
- 3) Lokalni program posebnega pomena, regionalna mreža lokalnih radijskih programov Primorski val (glavni lokalni program posebnega pomena) (2 oz. 2 %).
- 4) Študentski programi posebnega pomena (0)
- 5) RTV Slovenija (7 oz. 7 %) - javni zavod posebnega kulturnega in nacionalnega pomena, ima visoko kakovostno lastno produkcijo programa za vse starostne skupine – programske vsebine so v javnem interesu, s tem služi svojemu občinstvu. Financiran je tudi iz državnega proračuna idr. V to skupino spada tudi Radio Slovenija – prvi program (A1), ki je predmet obravnave diplomske naloge.
- 6) Brez statusa (74 oz. 77 %) – komercialne radijske postaje, samovoljna, čedalje pogostejše »profilirana« programska vsebina (namenjena npr. točno določenemu profilu poslušalca). V to skupino radijskih postaj spada tudi Radio Center, ena od treh postaj, ki so predmet obravnave te diplomske naloge.

2.1 PROGRAMSKE SHEME RADIJSKIH POSTAJ

Shema radijskega programa predstavlja njegov skelet, je njegova notranja zgradba, konstrukcija, načrt in forma radijskega programa. Shema je zrcalo zahtev in potreb, na radiu pa jo oblikujejo tehnično. Iz sheme so razvidni različni poudarki, h katerim teži posamezna radijska postaja, zanimivostni vsebinski sklopi, čemu postaja namenja kulturno pozornost itd.

Shema je strogo odvisna od časa, ki določa meje programu. V radijskih programih nikoli ne najdemo brezčasnosti, kar pomeni, da v oddaji na radiu nikoli ne moreš zaslediti pet minut popolne tišine. Soodvisnost s časom je nujno potrebna, zato to dimenzijo pri tem mediju

štejemo za **absolutno normo**. Razvoj radijskih programov je tako soodvisen od razvoja radijskih programskih shem, ki so užete v okvir časovnih norm. (Krišelj 1994: 2)

Časovne norme radijskih programov²:

- **sekunda** – temeljna časovna norma, ki predstavlja v realizaciji programske sheme osnovno obveznost in natančno napoveduje svetovni čas.
- **minuta** – ta časovna norma v radijski programski shemi že lahko živi svoje življenje. Obstaja kot pomagalo pri oblikovanju podrobnosti v radijskih programih od odmora do različnih audio efektov.
- **ura/dan** – v tej časovni normi se že lahko zvrsti skupek radijskih oddaj, ki predstavljajo del radijskega programa. V tej časovni normi že lahko oblikujemo radijsko programsko shemo.
- **dan/teden** – to je časovni cikel, celotna vsebina se je že končala, ter se s pričetkom tedna ponovno začela – ciklusi oddaj.
- **mesec** – podobno kot pri tednu, vendar se tu najdejo posamezni programski ciklusi, ker se že osvaja področje.
- **leto** – tu pa je shematski preobrat (npr. poletna programska shema). Vsak del programa se odvija v časovni normi leta, in ima samostojne shematske obrise, ki so pogojeni z letnim življenjskim ciklusom.

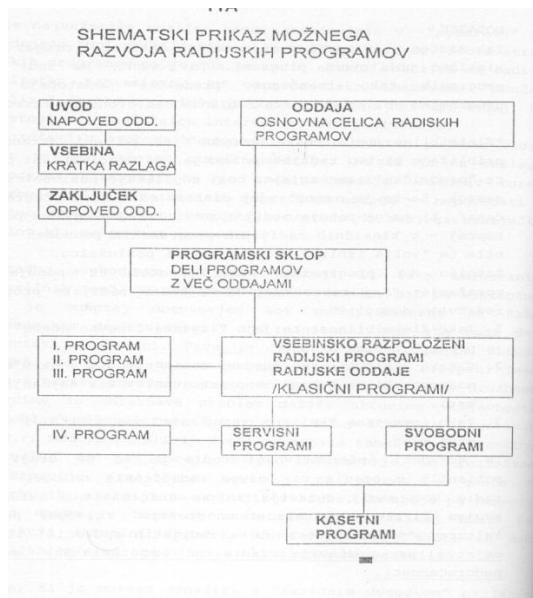
V shematskem prikazu predstavlja pojem programa čas, v okviru katerega oddaja traja. Za klasični radio je značilna programska shema: pozdrav, osrednji vsebinski del in zaključek. Za tovrstne programe je značilno to, da ne moremo izbirati točno določenega dela programa za svoje interesno poslušanje, pri čemer so izjema le informativne oddaje. Slaba stran svobodne strukture programa pa je, da radijski govorci vse nosilne teme napovedujejo v »pozdravu«, ob tem pa dodajajo približne ure ko bodo te oddaje na sporedu. Dobra stran pa je audio efekt, ki je značilen za radio. Na radiu je prisoten neprestano, omogoča »zvočno kuliso« ter pri poslušalcu vzbuja interes za poslušanje.

Zgradba svobodnega programa je sestavljena iz tako imenovanih »nosilnih tem«, število letih pa je odvisno od radijskega koncepta, ki je vnaprej dogovorjen.

---

² Klasifikacija časovnih norm po Krišelj 1994: 2 - 4

Poznamo tudi »fleksibilne radiofonske izvedbe«, ki se po eni strani bolj približajo bistvu medija, po drugi strani pa bolj angažirajo poslušalca samega. Poslušalec je pri tem odvisen od izbire programa, ki mu ga ponuja medij za vsak dan posebej. Zavedati pa se moramo, da fleksibilnost terja izjemne časovne norme.

Slika 1: Shematski prikaz možnega razvoja radijskih programov

Predvidevanja glede vprašanja, kako se bodo radijski programi razvijali v prihodnje, so različna. V ospredju razprav so predvsem ekonomski in organizacijski vidiki, ki v zadnjih letih potekajo v znamenju komercializacije, internacionalizacije in multimedialnosti.

Struktura radijskih programov postaja vedno preprostejša, sheme so enostavne in poslušalcem ponujajo temeljne informacije o trajanju programa, o času ko so na sporedu, o možnih vsebinah nekaterih dnevnih nosilnih tem ... (Krišelj 1994: 9 – 12).

3. METODA IN POTEK DELA

Analizirala sem slušno gradivo na treh različnih radijskih postajah – Radio Slovenija, Radio Velenje ter Radio Center. Na Radiu Slovenija sem analizirala informativno oddajo Dogodki in odmevi, ki je na sporedu vsak dan v popoldanskem terminu, ob 15.30 uri in velja za osrednjo informativno oddajo na tem radiu. Na Radiu Center pa sem analizirala informativno oddajo Slovenija danes, ki prav tako velja za osrednjo informativno oddajo in je na sporedu vsak delovni dan ob 19. uri. Na obeh radijskih postajah sem analizirala 4 posnete radijske oddaje. Na Radiu Velenje, kjer osrednje informativne oddaje nimajo, pa sem za analizo uporabila kratka poročila, ki so na radiu predvajana večkrat na dan. Za analizo sem uporabila prb. 10

kratkih poročil, ki so bila na sporedu ob različnih urah v popoldanskem ter večernem času (ob 14.30, 15.30, 16.30 in 18.30). Oddaje so bile posnete v juliju in avgustu 2012. Vse oddaje sem posnela s pomočjo programa Audacity³.

Vse zvočne posnetke sem analizirala z metodo slušne percepcije, to je »metoda slušne zaznave in razumske (teoretične) opredelitve« (Tivadar 1998: 2). Pri tem nam za analizo govora služi uho, zato govorimo o ušesni/sluhovni/zaznavni fonetiki (Toporišič 2000: 41). Če pa nam za analizo govora služijo tehnične naprave, govorimo o instrumentalni fonetiki (prav tam). Analizirala sem napake v naglaševanju, napačno rabo fonema /v/ oz. rabo, ki se ne sklada s slovensko pravorečno normo ter število narejenih napak. Glede na opravljeno analizo, sem posamezne radijske postaje primerjala med seboj.

4. GRADIVO

4.1 Radio Slovenija prvi program

Radio Slovenija je javni zavod posebnega kulturnega in nacionalnega pomena, ima visoko kakovostno lastno produkcijo programa za vse starostne skupine – programske vsebine so v javnem interesu, s čimer radio služi svojemu občinstvu. Financiran je tudi iz državnega proračuna. Prvi program Radia Slovenije izhaja iz 83-letne tradicije Radia Slovenija, ki je z oddajanjem v Sloveniji začel leta 1928. Njegovo ogrodje predstavlja odprt informativni program. Če preletimo vsakodnevni spored Radia Slovenije lahko vidimo, da je njegova programska shema izjemno pestra in bogata. Program teži k temu, da bi bil čim bolj podoben televizijskemu programu. Na radiu predvajajo oddaje različnega tipa, nekatere so na sporedu tedensko, druge pa vsakodnevno. Imajo različne vrste vsebin, oddaj in rubrik. Med temi najdemo tako glasbene, kot tudi govorne – informativne, izobraževalne in kulturne oddaje. Ker so programske vsebine v javnem interesu, pokrivajo vsebine za zelo širok spekter poslušalcev. Na programu zasledimo oddaje za odrasle, za kmetovalce, za mlade in tudi za otroke. Vsak programski sklop ima tudi svoje uredništvo, ki skrbi za pripravo posameznih

---

³ Audacity je brezplačen večjezičen zvočni montažni program in snemalnik, s katerim se lahko snema zvok v živo, pretvarja kasete in plošče v digitalne posnetke ali na CD, ureja zvočne datoteke, MP3, WAV ali AIFF, izrezuje, kopira, reže in meša zvoke ter spreminja hitrosti ali višino tona posnetka ... Audacity je prosto programje, ki ga razvija skupina prostovoljcev in je na voljo pod splošno javno licenco GNU (GPL). Programe, kakršen je Audacity imenujemo tudi odprtokodna programska oprema, saj je njihova izvorna koda na voljo vsem za študij in uporabo (<http://audacity.sourceforge.net/about/>, 26. 8. 2012).

oddaj, ki spadajo pod določen sklop. Ta uredništva so: uredništvo dnevno aktualnega programa, uredništvo izobraževalnega programa, uredništvo programa za mlade, uredništvo feljtonskega programa, uredništvo večernega in nočnega programa. (http://www.rtv slo.si/radioprvi/o_prvem, 31. 8. 2012) Zaradi kasnejše lažje primerjave, je v spodnji tabeli prikazana primerjava programske sheme Radia Slovenije ter Radia Center, z dne 31. 8. 2012, od 10. – 20. ure. Iz tabele je razvidno, da ima Radio Slovenija veliko pestrejši program, z veliko več različnih vsebin in tematskih oddaj kakor npr. Radio Center, pri katerem iz programske sheme sploh ni razvidna dejanska vsebina oz. program. Tako pri Radiu Center iz programske sheme ne moremo razbrati, ali program zajema kakršnekoli tematske oddaje ter ob kateri uri je določena na sporedu. Edina oddaja, ki je v programski shemi posebej izpostavljena je Slovenija danes, informativna oddaja, ki je na sporedu vsak delovni dan med 19. in 20. uro.

Čas	Program – Radio Slovenija	Program – Radio Center
10:00	Poročila	Dopoldanski program
10:10	Petkov glasbeni oddih	
11:00	Poročila	
11:15	Radi imamo radio	
11:50-12:10	Pregled tujega tiska, poročila, na današnji dan	
12:10	Ura slovenske glasbe	Opoldanski program
12:30 – 14:30	Nasveti, poročila, osmrtnice, novice	
14:30	Labirinti sveta	
15:00	Radi imamo radio	Popoldanski program
15:30	Osrednja informativna oddaja - DIO	
17:00	Studio ob 17h, vmes: poročila	
18:00	poročila	
18:15	Gremo v kino	
19:00	Radijski dnevnik	Slovenija danes
19:30 - 19:45	Obvestila, iz sporedov	
19:45	Lahko noč, otroci	
20:00	Kulturni fokus	

Tabela 1: Primerjava programske sheme Radia Slovenija in Radia Center, dne 31. 8. 2012, od 10. – 20. ure.

4.2 Radio Center

Radio Center spada v številčno najbolj zastopano skupino radijskih postaj v slovenskem medijskem prostoru, med komercialne radie. O njegovi komercialni naravnosti priča že hiter pregled spletne strani, kjer nam pod zavihkom *program* postrežejo zgolj s skromnim programskim spektrom (Tabela 1).

Na Radiu Center tako, glede na vsebino programske sheme, ni zaslediti nobenih informativnih, izobraževalnih ali kulturnih oddaj, se pa ponašajo z nazivom »največji slovenski komercialni radio«, na katerem vrtijo največ glasbe. Na spletni strani pod posebnim zavihkom *oglaševanje* poudarijo, da je pri Radiu Center za oglaševalce najprimernejši prav zaradi njihove ciljne skupine, saj je celoten program usmerjen v »urbano aktivno populacijo v starosti 20 - 50 let oz. ožje v populacijo v starosti 25 - 45 let, ki je nadpovprečno aktivna in ima nadpovprečno kupno moč« (<http://www.radiocenter.si/oglasovanje>, 31. 8. 2012). Tako kot je za komercialne radie značilno, tudi Radio Center ne teži k pripravi programa, ki bi pokrival in bil v interesu vseh skupin prebivalstva, ampak je usmerjen na točno določeno ciljno publiko, katero skuša pritegniti s svojo zabavno funkcijo, veliko glasbe ter z najrazličnejšimi marketinškimi potezami v obliki številnih »akcij«, kot so npr. *Keš klic*, *Skrivnostni zvok ipd.* Tovrstne akcije so še posebej očiten poskus, kako privabiti in obdržati čim več poslušalcev, saj s tem poslušalce na zelo prefinjen način prisilijo k temu, da so z dogajanjem v akcijah ves čas na tekočem, saj bi sicer lahko zamudili oz. zgrešili »edinstveno priložnost« za sodelovanje v akciji.

4.3 Radio Velenje

Radio Velenje je lokalni program posebnega pomena, kar pomeni, da mora imeti najmanj 20 % lastnih programskih vsebin med 6. in 20 uro. Sofinanciran je s strani države. Programska shema zajema predvsem krajše oddaje različnih tematik (npr. gospodarski utrip, kulturni utrip, horoskop, koledar spomina, poročila ...). Tovrstne oddaje trajajo v povprečju okoli 15 minut in so razporejene skozi cel dan. Radio Velenje nima osrednje informativne oddaje, ampak so večkrat na dan na sporedu krajša poročila.

Čas	Program
6.30	Poročila
6:45	Koledar spomina
7:00	Horoskop
7:15	Razmere na cestah
7:30	Poročila
7:45	Kulturni utrip
8:00	Petkov pregled športnih dogodkov
8:30	Poročila
8:45	Policijska kronika
9:00	Gospodarski utrip
9:30	Poročila
9:35	Pesem tedna

Tabela 2: Programska shema Radia Velenje, 31.8.2012, od 6.30 do 9.35 ure

Vidimo lahko, da je programska shema Radia Velenje precej bolj razgibana in raznovrstna kot shema Radia Center. Razlog je zagotovo v tem, da spada Radio Velenje v skupino radijskih postaj, ki jih sofinancira država in morajo imeti vsaj 20 % lastnih vsebin med 6. in 20. uro, medtem ko je Radio Center komercialna radijska postaja in ni sofinanciran s strani države, zato tudi nima predpisanih vsebin.

5. PREDSTAVITEV REZULTATOV SLUŠNE ANALIZE

5.1 PREDSTAVITEV REZULTATOV SLUŠNE ANALIZE NA RADIU SLOVENIJA

5.1.1 Predstavitev analizirane informativne oddaje na Radiu Slovenija

Za analizo informativne oddaje na Radiu Slovenija sem izbrala Dogodke in odmeve, ki so na sporedu vsak dan ob 14.30 uri. Za to oddajo sem se odločila, kar je to osrednja informativna radijska oddaja, ki je predvajana na vseh sedmih programih Radia Slovenija (Radio Slovenija – prvi program, RS – drugi program (Val 202), RS – tretji program (ARS), Radio Capodistria, Radio Maribor, Radio Slovenia International, Pomurski madžarski radio) (<http://tvslo.si/predvajaj/radio-slovenija>, 2. 9. 2012).

Oddaja Dogodki in odmevi se začne z začetnim napovednikom novic, ki jih bomo v oddaji slišali. Kasneje se med oddajo napovednik še enkrat ponovi, tokrat s kratko vsebino novic iz drugega dela oddaje. Skupaj s športom in vremenom je dolžina oddaje približno 40 minut. Celotna oddaja ima več poročevalcev. Vodilni napovedovalec oz. napovedovalka, ki najavlja novice skozi celotno oddajo, novico zgolj napove, nato pa o njej poroča drug poročevalec. Ob posameznih novicah so večkrat posnete tudi izjave različnih govorcev, ki so kakorkoli povezani z vsebino same novice. Zvočna podlaga postane nekoliko glasnejša v kratkem premoru med novicami, kar nam da vedeti, da gre za mejo med eno in drugo novico.

5.1.2 Pravorečna analiza informativne oddaje Dogodki in odmevi

Napačno naglaševanje

V vseh štirih oddajah Dogodkov in odmevov sem opazila le nekaj napačnih naglasov, vendar tudi ti niso bili konstantni oz. se niso ponovili pri enaki besedi večkrat. V vseh štirih oddajah sem skupno opazila le šest napačno naglašanih besed. V dveh primerih je bil sicer naglašen pravilen samoglasnik, vendar pa je bil napačne naglasne kvalitete. V ostalih štirih primerih pa je bil naglas na napačnem mestu v besedi. Vse besede, ki sem jih zabeležila kot napačno naglašene, sem prikazala v spodnji tabeli.

Napačno naglašena beseda	Pravilno naglašena beseda (glede na SP in SSKJ)
(kljub) razplētu	(kljub) razplétu
upokójil	upokôjil
skupên	skúpen
ízvedbo	izvédbo
záostala	zaostála
Bêrlina	Berlína

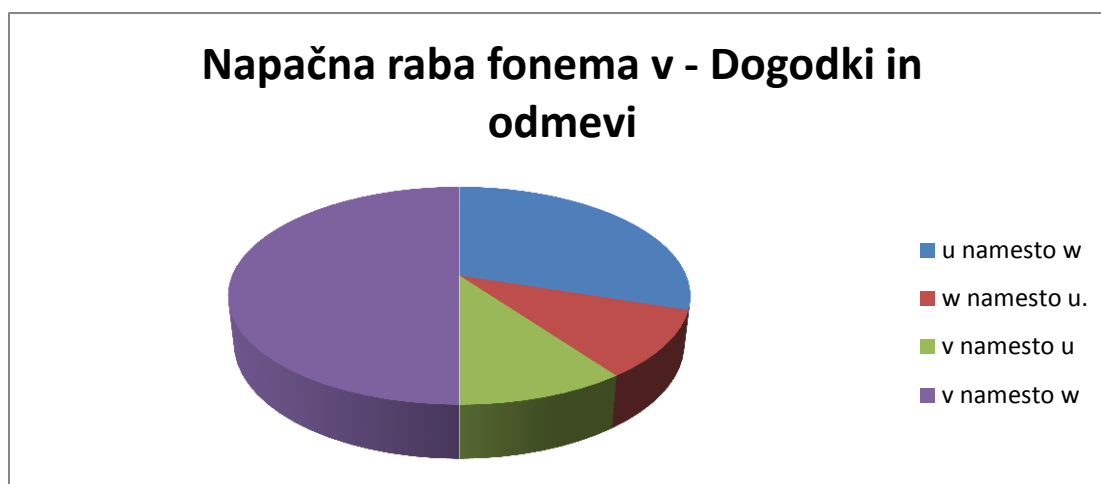
Tabela 3: Prikaz rezultatov analize napačnih naglaševanj v oddaji Dogodki in odmevi

Analiza fonema /v/

Pri analizi fonema /v/ sem opazovala napačno rabo fonema /v/ na različnih mestih v besedah ter izgovor fonema /v/ kot predloga. Opazila sem štiri oblike rabe fonema /v/, ki ni v skladu s pravorečno normo. Določena odstopanja od pravorečne norme se pojavljajo pogosteje kot druga.

Vrsta napačne rabe	Število napačno rabljenega fonema v oddajah	Primeri
[ɥ] namesto [w]	3 (30 %)	odɥzem; z njim ɥ celoti; ɥ Londonu
[w] namesto [ɥ]	1 (10 %)	Evropsko
[v] namesto [ɥ]	1 (10 %)	divjata
[v] namesto [w]	5 (50 %)	vlada, vladno soglasje, vremenu, vremenska slika, potreboval vsaj

Tabela 4: Analiza napačne rabe fonema v v oddaji Dogodki in odmevi

Graf2: Napačna raba fonema /v/ – Dogodki in odmevi

Iz zgornjega grafa lahko vidimo, da je v analizirani oddaji največkrat prišlo do rabe fonema, ki odstopa od pravorečne norme pri rabi zobnoustničnega fonema /v/, namesto ustničnoustničnega zvonečega (šumnega) /w/, in sicer v 50 %. V 30 % je govorec namesto ustničnoustničnega zvonečega (šumnega) /w/ izgovoril dvoglasniški /u/. V 10 % pa je govorec namesto /u/ izgovoril /w/ oz. je namesto /u/ izgovoril /v/.

Pravorečna norma sicer predvideva, da naj bi pred zvonečim nezvočnikom (npr. vzajemno, vdeti), pred zvočnikom (vlada, vreme) ter za zvočnikom (obrv, obrvni) izgovarjali ustničnoustnični zvoneči (šumni) w (Prek, Šeruga 2004: 152), vendar pa govorci pogosto, predvsem pred zvočnikom, namesto tega izgovarjajo kar zobnoustnični v, kar se je pokazalo tudi na analizi informativne oddaje na Radiu Slovenija.

Analiza števila ostalih napak

Napovedovalec, ki vodi informativno oddajo ima besedilo pred seboj natipkano, gre torej za brano besedilo. Predvidevamo lahko, da je na branje vnaprej pripravljen, zato predvidevam, da je to razlog za relativno nizko število napak. V vseh štirih oddajah sem zasledila vsega skupaj 7 napak napovedovalca. Gre bodisi za to, da se je govorceu zataknilo, da je moral del besedila ponoviti še enkrat od začetka, bodisi za to, da je namesto slovarske oblike uporabil neslovnično ustreznico (npr. včerj namesto včeraj). Večje število napak in mašil sem (kljub temu, da to ni bil predmet analize) opazila pri intervjuvancih. Razlog za to je verjetno tako v tem, da pri njih ne gre za brano besedilo, na branje katerega bi se lahko vnaprej pripravili, kot tudi to, da večina nimam nikakršne govorne izobrazbe, s pomočjo katere bi uravnavali število napak, zmanjšali količino mašil ...

5.2 PREDSTAVITEV REZULTATOV SLUŠNE ANALIZE NA RADIU CENTER

5.2.1 Predstavitev analizirane informativne oddaje na Radiu Center

Na Radiu Center sem analizirala pravzaprav edino informativno oddajo radia, ki se imenuje Slovenija danes. Na spletni strani radia piše, da gre za »informativno oddajo z vsemi povzetki dneva« (<http://www.radiocenter.si/program/vecerni-program>, 3. 9. 2012). Na sporedu je vsak delovni dan od 19. – 20. ure. V enourni oddaji slišimo približno štiri dve- do triminutne novice, med vsako novico pa so predvajane povprečno štiri pesmi. Vsega skupaj lahko torej v oddaji izvemo, časovno gledano, precej malo zares informativnega. Tudi sama narava novic je zelo specifična, večinoma se dotika vsakdanjega življenja vsakega posameznika, novice govorijo npr. o zvišanih cenah goriva, o podražitvi mesa, o prvem šolskem dnevu ... redko v oddaji zasledimo novice o političnih dogodkih, o dogajanju po svetu, o naravnih katastrofah ... Vendar pa to ne pomeni, da o tem na radiu ne poročajo. Nekajkrat sem namreč zasledila tudi kratke informativne oddaje, imenovane »5 pred uro«, v katerih pa poročajo tudi o tovrstnih novicah. Kljub temu sem bila precej presenečena nad vsebino in obliko oddaje, ki se imenuje informativna in je zanjo v sporedu namenjena cela ura programa. Zanimiva se mi je zdela tudi izbira določenih govorcev oz. intervjuvancev ob posamezni novici. V eni izmed oddaj so npr. pri novici o prvem šolskem dnevu in varni poti otrok v šolo intervjuvali slovenskega športnika Iztoka Čopa, kar se mi je zdela zelo zanimiva, predvsem pa za dotično novico precej nerelevantna izbira. Verjetno je razlog v tem, da želijo na tak način pritegniti poslušalce k poslušanju in pridobiti na zanimivosti in atraktivnosti informativne oddaje, kljub temu da to naj ne bi bila glavna funkcija informativnih oddaj.

5.2.2 Pravorečna analiza informativne oddaje Slovenija danes

Napačno naglaševanje

V vseh štirih oddajah sem tudi tukaj zasledila zelo malo napačnih naglaševanj posameznih besed. V analiziranem besedilu sem zasledila tri napačno postavljene naglase, od tega je bil en naglas postavljen na pravilnem mestu v besedi, le kakovost naglasa je bila napačna. Rezultate analize napačnega naglaševanja sem prikazala v spodnji tabeli.

Napačno naglašena beseda	Pravilno naglašena beseda (glede na SP in SSKJ)
těških	těžkih
zglěd	zgléd
kómentira	komentíra

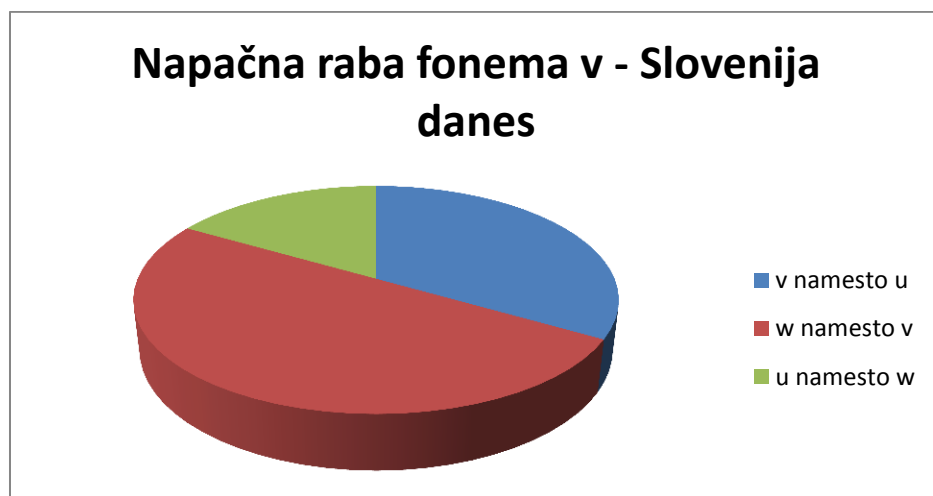
Tabela 5: Prikaz rezultatov analize napačnih naglaševanj v oddaji Slovenija danes

Analiza fonema /v/

V analiziranem gradivu sem opazila odstopanje od pravorečne norme pri rabi fonema /v/ v šestih primerih.

Vrsta napačne rabe	Število napačno rabljenega fonema v oddajah	Primeri
[v] namesto [u]	2 (33 %)	evrou, da v njihove
[w] namesto [v]	3 (50 %)	vreme
[u] namesto [w]	1 (17 %)	Pred ũremenom

Tabela 6: Analiza napačne rabe fonema /v/ v oddaji Slovenija danes

Graf3: Napačna raba fonema /v/ – Slovenija danes

Iz zgornjega grafa lahko vidimo, da je tudi v tej analizirani oddaji največkrat prišlo do rabe fonema, ki odstopa od pravorečne norme, pri rabi zobnoustničnega fonema /v/ namesto dvoglasniškega /ʋ/, in sicer v 50 %. V 33 % je govorec namesto ustničnoustničnega zvenečega (šumnega) /w/ izgovoril zobnoustnični /v/, v 17 % pa je namesto /ʋ/ uporabil varianto fonema /w/.

Analiza števila ostalih napak

V analiziranem gradivu v oddaji Slovenija danes sem zasledila skupno 9 napak govorcev, kar, glede na to, da je bilo časovno gledano gradiva precej manj kakor gradiva iz oddaje Dogodki in odmevi, pomeni, da so govorci v povprečju naredili nekoliko več napak. Napake se nanašajo predvsem na neknjižno rabo besed, kot so npr. branit' namesto braniti, al' in ka' namesto ali in kaj, neknjižno poimenovanje krajev oz. prostorov, npr. na Prešercu namesto na Prešernovem trgu ...

5.3 PREDSTAVITEV REZULTATOV SLUŠNE ANALIZE NA RADIU VELENJE

5.3.1 Predstavitev analizirane informativne oddaje na Radiu Velenje

Na Radiu Velenje nimajo osrednje informativne oddaje, zato sem za predmet raziskave uporabila več kratkih poročil. Poročila so na sporedu večkrat dnevno (ob 6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 14.30, 15.30, 16.30 in ob 18.30 uri) in trajajo od pet do petnajst minut. Za analizo sem uporabila poročila iz popoldanskih terminov (torej tista, ki so na sporedu ob 14.30, 15.30, 16.30 in ob 18.30 uri), saj so v tem času na sporedu tudi osrednja dnevna poročila (ob 14.30). Predvidevala sem tudi, da več poslušalcev posluša radio v popoldanskem času. Analizirala sem 10 kratkih poročil na Radiu Velenje. Vsaka oddaja ima na začetku napovednik s povzetkom novic, o katerih bodo v oddaji poročali. Pred vsako novico povedo tudi »naslov« novice oz. kraj dogajanja (npr. Velenje, Bled, Ljubljana, Atene, Haag). Novice bere glavni napovedovalec, vmes pa so posnete tudi izjave različnih govorcev. V ozadju je ves čas zvočna podlaga, ki postane ob napovedi nove novice nekoliko glasnejša in intenzivnejša, verjetno zato, da bi pritegnili pozornost poslušalca in ga opozorili na prehod med novicami ter na to, da se začne nekaj novega.

5.3.2 Pravorečna analiza poročil na Radiu Velenje

Napačno naglaševanje

V informativnih oddajah na Radiu Velenje sem v analiziranem gradivu opazila 9 primerov napačne rabe naglasov, od tega je šlo v treh primerih za napačno kakovost naglasa. Rezultate analize naglaševanja sem prikazala v spodnji tabeli.

Napačno naglašena beseda	Pravilno naglašena beseda (glede na SP in SSKJ)
Obrôk	obròk
Rázporedu	razporédu
Mêgla	meglà, mègla
Blâgovica	Blagôvica
régionalne ceste	regionálne ceste
Konferênca	konferénca
Sejêm	sêjem
Naenkrát	naênkrat
Nádaljujejo	nadaljújejo

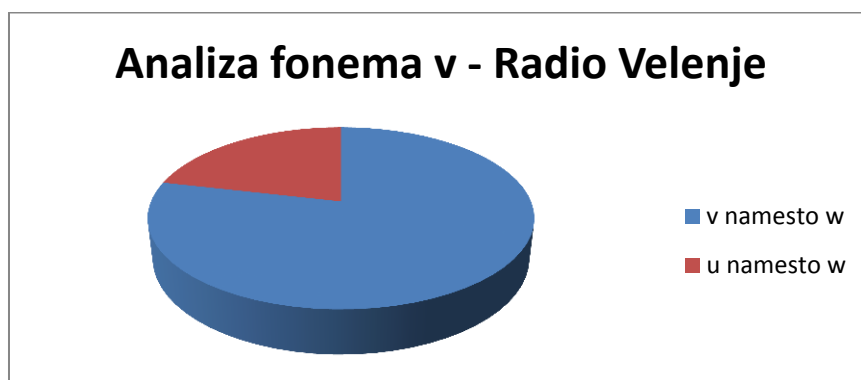
Tabela 7: Prikaz rezultatov analize napačnih naglaševanj v oddaji Slovenija danes

Analiza fonema /v/

V poročilih Radia Velenje sem opazila le dve obliki napačne rabe fonema /v/, in sicer napačno rabo fonema /v/ pred jezičnikoma l in r ter napačno rabo fonema /v/ kot predloga.

Vrsta napačne rabe	Število napačno rabljenega fonema v oddajah	Primeri
[v] namesto [w]	11 (79 %)	vreme, povzročilo
[ʊ] namesto [w]	3 (21 %)	ʊ skupni, ʊ strelskem

Tabela 8: Analiza napačne rabe fonema /v/ v poročilih na Radiu Velenje

Graf4: Napačna raba fonema /v/ – Radio Velenje

V poročilih na Radiu Velenje pri rabi fonema /v/, ki odstopa od pravorečne norme izstopa raba zobnoustničnega fonema /v/ namesto ustničnoustničnega zvenečega (šumnega) /w/, ki predstavlja kar 79 % vseh napačnih oblik. Do takšnih ugotovitev sem prišla predvsem zaradi izgovora fonema /v/ v besedi vreme, ki se je v poročilih pojavila kaj trinajstkrat. V desetih od trinajstih primerov so govorci fonem /v/ izgovorili zobnoustnično. Le trikrat je govorec v besedi vreme fonem v izgovoril kot /w/. Opazila sem, da takšno izreko uporablja vedno isti govorec, medtem ko vsi ostali ta fonem izgovarjajo kot zobnoustnični /v/. V 21 % pa sem opazila, da je govorec namesto dvoglasniškega /ʊ/ izgovoril fonem /w/.

Analiza števila ostalih napak

V poročilih Radia Velenje sem zasledila kar nekaj napak govorcev, skupno 21. V primerjavi z ostalima analiziranimi oddajama je to kar veliko število napak. Pri večini napak gre za to, da se je govorcu med branjem zataknilo, zato je moral besedo ponoviti še enkrat od začetka. V dveh primerih pa je moral od začetka ponoviti cel stavek. V nekaj primerih so govorci tudi napačno naglasili posamezno besedo in se takoj nato popravili. Pojavljajo se tudi neujemanja

med obliko osebka in povedka, npr. »je izvajala dokaj obsežne investicijska dela«. V enem od primerov se pojavi tudi pomensko nesmiselna poved, ki se glasi »pojavlja se bodo nevihte oz. padavine, deloma nevihte«.

5.4 PRIMERJAVA PRAVOREČNE ANALIZE POSAMEZNIH RADIJSKIH POSTAJ MED SEBOJ

Pri pravorečni analizi radijskih postaj sem se odločila za analizo informativnega programa na treh različnih radijskih postajah, na nacionalni, lokalni ter komercialni radijski postaji. Da bi ugotovila kakšne so razlike med informativnim programom posameznih radijskih postaj, sem za analizo izbrala osrednji informativni oddaji ter informativna poročila v popoldanskem terminu. Med seboj sem primerjala sheme informativnih oddaj, iz katerih elementov so sestavljene, napačno naglaševanje besed, oblike rabe fonema /v/, ki se ne skladajo s pravorečno normo ter število ostalih napak, ki se med vodenjem posamezne informativne oddaje pojavljajo. Sklepala sem, da se bo največ napačnih naglaševanj, več napačnih oblik rabe fonema /v/ in tudi več ostalih napak pojavljalo na komercialni radijski postaji, za katero sem predvidevala, da za svoje govorce nima predvidenega izobraževanja, najbolj pravilno pravorečje pa sem pričakovala na nacionalni radijski postaji, torej na Radiu Slovenija, saj tam informativni program vodijo govorci, ki so za to posebej usposobljeni.

Ugotovila sem, da ima Radio Slovenija informativno zelo bogato osrednjo informativno oddajo Dogodki in odmevi, ki traja približno štirideset minut, v njej pa so izčrpno zbrani vsi pomembni aktualni dogodki in novice iz Slovenije in sveta. Presenečena sem bila nad sestavo informativne oddaje Slovenija danes na Radiu Center, saj se zelo razlikuje od informativne oddaje Dogodki in odmevi. Slovenija danes je poimenovana kot enourna informativna oddaja in je na Radiu Center na sporedu vsak dan med 19. in 20. uro. Informativnost oddaje je kljub nazivu »informativna oddaja« zelo omejena, saj jo sestavljajo le štiri dve- do triminutne novičke, ves ostali čas pa je namenjen predvajanju glasbe. Ugotovila sem, da je na komercialni radijski postaji zelo malo govora, novice so zelo kratke, jedrnate in večinoma takšne, ki pritegnejo vsakdanjega uporabnika, saj so pomembne zanj in za njegovo življenje. Radio Center je ponaša z nazivom največja komercialna radijska postaja v Sloveniji in za svojo glavno propagando navaja dejstvo, da na tej radijski postaji vrtijo največ glasbe. Glavna naloga radia potemtakem ni več obveščanje in informiranje ljudi, ampak zabavanje, ljudje radia ne poslušajo več zato, da bi slišali poročila, temveč zato, da bi se lahko ob radiu spočili in pozabili na vsakdanje skrbi. S tem se, kot ugotavlja Tivadar, spreminja tudi vloga

medijskega govorjenega jezika, postaja vse bolj zgoščen in jedrnat, v ospredju pa je glasba, jezik je le še dodatek (Tivadar 1998: 6).

Radio Velenje sicer nima osrednje informativne oddaje, vendar poslušalcu kljub temu nudi veliko večjo mero informativnosti kot denimo Radio Center, saj so na Radiu Velenje poročila na sporedu skoraj vsako polno uro. V njih lahko slišimo vse aktualne novice iz Slovenije in sveta, prav tako pa poročila ob določeni uri sestavljata tudi napoved vremena in šport.

Rezultati pravorečne analize so pokazali, da pri napačnem naglaševanju med radijskimi postajami ni bistvenih razlik. Predvsem ni velikih razlik med oddajo Dogodki in odmevi ter oddajo Slovenija danes. Res je, da sem v Dogodkih in odmevih zasledila 6, v oddaji Slovenija danes pa le 3 napačno naglašene besede, vendar pa je bila na Radiu Center, zaradi narave informativne oddaje, analizirana precej manjša količina gradiva kakor na Radiu Slovenija. V poročilih na Radiu Velenje pa sem zasledila nekaj več napačno naglašanih besed, in sicer 9, kar je izmed vseh treh radijskih postaj največ.

Pri analizi fonema /v/ sem ugotovila, da je na vseh treh radijskih postajah najpogostejša raba fonema /v/, ki ni v skladu s pravorečno normo, raba zobnoustničnega /v/ namesto ustničnoustničnega zvenečega (šumnega) /w/. V Dogodkih in odmevih ter v oddaji Slovenija danes predstavlja tovrstna raba kar 50 % vse napačne rabe fonema /v/, na Radiu Velenje pa kar 79 %. V večini primerov gre pri tem fonemu za izgovor besede vreme in vlada, ki sta pogosto rabljeni v dnevnih informativnih oddajah. Precejšnje število govorcev fonem /v/ v teh dveh besedah namreč izgovarja zobnoustnično. Na Radiu Velenje sem npr. zasledila le enega govorca, ki je besedo vreme vedno izgovarjal s fonenom /w/. O teh dveh primerih, torej o izgovoru fonema /v/ pred jezičnikoma /l/ in /r/, tudi Tivadar pove, da je izgovor normativno sporen, saj bi moral biti v tem primeru dopuščen (vsaj kot varianta) zobnoustnični izgovor, k čemur pritruje tudi anketa, narejena med slavisti in rezultati raziskave, ki jo je v svojem članku *Fonem /v/ v Slovenskem jeziku* opisal Tivadar. Tudi rezultati te raziskave potrjujejo mojo ugotovitev, da spikerji, novinarji in tudi ostali govorci pred jezičnikoma /l/ in /r/ zelo pogosto izgovarjajo [v] (Tivadar 1999: 359).

6. ZAKLJUČEK

Pred začetkom analize sem si postavila pričakovanja, da bo jezik na Radiu Slovenija v veliki meri usklajen s slovensko pravorečno normo, saj sem v pogovoru s sošolko, ki že nekaj let dela na tem radiu izvedela, da pri njih izvajajo precej zahtevno in dolgotrajno izobraževanje bodočih govorcev, ki naj bi jih usposobilo za zborna izreko. Ta pričakovanja so se po analizi potrdila, saj je bilo v informativni oddaji Dogodki in odmevi zaznati najmanj napak in odstopanj od pravorečne norme v vseh treh elementih analize (naglaševanje, raba fonema /v/ ter število ostalih napak). V tem pogledu me je presenetila oddaja Slovenija danes, informativna oddaja na Radiu Celje, saj sem, glede na splošni govor na radiu, pričakovala precej večje odstopanje od pravorečne norme pri napovedovanju novic. Tovrstna pričakovanja se sicer niso uresničila, sem bila pa zato toliko bolj razočarana nad samo sestavo tako imenovane informativne oddaje, saj je bila le-ta povsem v nasprotju z mojimi pričakovanju. Pričakovala sem eno uro poročil, v katerih lahko poslušalec izve vse kar je aktualnega v Sloveniji in v svetu, namesto tega pa sem naletela zgolj na štiri kratke novice in na ogromno glasbe, kar po mojem mnenju ne spada v koncept informativne oddaje, vsaj ne v takšni količini.

Na Radiu Velenje sem poslušala poročila ob različnih urah, pri čemer sem ugotovila tudi, da so različno dolga. Določena trajajo le slabih pet minut, medtem ko so osrednja popoldanska poročila dolga dobrih 10 minut in vključujejo tudi vreme in šport. Kljub temu, da radio nima osrednje informativne oddaje, pa sem prepričana, da poslušalcem omogoča precej večjo mero informativnosti kot denimo Radio Center.

Največ pravorečnih napak sem prepoznala pri analizi poročil na Radiu Velenje. Za to, da je napak več kot na Radiu Center, je po vsej verjetnosti krivo tudi dejstvo, da je bilo analiziranega precej več glasovnega materiala. V primerjavi z oddajo Dogodki in odmevi pa je to verjetno zato, ker predvidevam, da na radiu nimajo tako dolgotrajnega in učinkovitega izobraževanja za svoje govorce, verjetno na to tudi ne polagajo toliko pozornosti kot na nacionalnem radiu, kot je Radio Slovenija. Vendar pa so vse to zgolj moja predvidevanja, ki pa bi jih želela v prihodnosti še podrobneje raziskati, saj se mi zdi izobraževanje govorcev eden od pomembnejših dejavnikov, ki vplivajo na pravorečje določenega radia.

V tej diplomski nalogi sem med seboj primerjala informativni program radijskih postaj iz treh različnih snopov. Pri informativnem programu gre pri vseh treh postajah za brano besedilo, ki se po naravi govora vsekakor precej razlikuje od nebranega. Če je analiza branega besedila na

Radiu Center pokazala, da govor na tem radiu ne odstopa bistveno od slovenske pravorečne norme, pa sem glede na slišano prepričana, da bi bili rezultati nebranega besedila nekoliko drugačni. Mislim, da bi analiza branega in nebranega besedila posameznih radijskih postaj lahko podala zelo zanimive rezultate, kar bo možno raziskati tudi v okviru magistrskega študija.

7. VIRI IN LITERATURA

7.1 VIRI

Radio Center, 2012: *Slovenija danes* (30. 8., 3. 9., 6. 9., 7. 9.)

Radio Slovenija, 2012: *Dogodki in odmevi* (29. 8., 30. 8., 3. 9.)

Radio Velenje, 2012: *Poročila* (26. 8., 29. 8., 30.8., 3.9., 6.9., 7.9.)

Spletne strani

APEK: Register radijskih programov. Dostopno na:

http://www.apek.si/sl/ra_in_tv_frekvence_register?program=-1%3E [10. 8. 2012].

Audacity. Dostopno na: <http://audacity.sourceforge.net/about/> [26. 8. 2012].

Radio Center, 2012: Program. Dostopno na: <http://www.radiocenter.si/program/program> [31. 8. 2012]

RTV Slovenija, 2012: O prvem. Dostopno na:

http://www.rtv slo.si/radioprvi/o_prvem [31. 8. 2012].

2012: Spored. Dostopno na: <http://www.rtv slo.si/radioprvi/spored> [31. 8. 2012].

2012: Uredništva. Dostopno na: <http://www.rtv slo.si/radioprvi/urednistva> [31. 8. 2012].

2012: Oglaševanje. Dostopno na: <http://www.radiocenter.si/oglasevanje> [31. 8. 2012].

Slovar slovenskega knjižnega jezika, 2001. Dostopno na: <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html> [12. 9. 2012].

Slovenski pravopis, 2001. Dostopno na: <http://bos.zrc-sazu.si/sp2001.html> [12. 9. 2012]

TIVADAR, Hotimir, 2009: Fonetika in realno gradivo – izbira(nje), pridobivanje, urejanje in analiza govornih medijskih besedil. Dostopno na:

<http://www.centerslo.net/files/file/simpozij/simp28/Tivadar.pdf> [28. 6. 2012].

Radio Velenje, 2012: Program. Dostopno na: <http://www.radiovelenje.com/> [31. 8. 2012].

VALH LOPERT, Alenka, 2009: Nacionalni in komercialni radio – jezikoslovčev pogled na radijski jezik. Dostopno na: http://dk.fdv.uni-lj.si/db/pdfs/tip20096_Valh-Lopert.pdf [14. 8. 2012].

7.2 LITERATURA

ŠERUGA PREK, Cvetka, ANTONČIČ Emica, 2004: *Slovenska zborna izreka*. Maribor: Aristej.

PODBEVŠEK, Katarina, 2006: *Govorna interpretacija literarnih besedil v pedagoški in umetniški praksi*. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije.

TOPORIŠIČ, Jože, 2000: *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja.

GOŠTE, Anita, 2012: *Izgovor fonema /v/ v sodobnem medijskem govoru*. Diplomsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

ULE, Mirjana, 2005: *Psihologija komuniciranja*. Ljubljana: Založba FDV.

KRIŠELJ, Marijan, 1994: *Javna občila in komunikacijska tehnologija – Radio*. Ljubljana: RTV Slovenija.

NOVAK, Peter, 2004: *Nekatere značilnosti radia kot množičnega medija*. Raziskovalna naloga. Kranj: Ekonomska šola Kranj.

TIVADAR, Hotimir, 1998: *Govorjeni knjižni jezik – njegovo normiranje in samouresničevanje (Ob akustični analizi fonema /v/ na primeru radijskih besedil)*. Diplomsko delo. Praga, Ljubljana, Lipovci: Filozofska fakulteta.

1999: Fonem /v/ v slovenskem govorjenem jeziku. *Slavistična revija* 3. 341 – 361.

2003: Aktualna vprašanja slovenskega pravorečja. *Sodobni jezikovni položaj na Poljskem in v Sloveniji*. Opole. 281 – 299.

2005: Podoba in funkcija knjižnega jezika glede na neknjižne zvrsti. *Obdobja* 22. 437 – 452.

2004: Fonetično-fonološke lastnosti samoglasnikov v sodobnem knjižnem jeziku. *Slavistična revija* 1. 31 – 48.

2008: Vprašljivost nekaterih »večnih resnic« v knjižnem jeziku - na primeru samoglasnikov. *Acta Universitatis Carolinae*, 11. 59 – 74.